

Sprawa C-121/07

Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Francuskiej

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego — Dyrektywa 2001/18/WE —
Uwalnianie do środowiska i wprowadzanie do obrotu GMO — Wyrok Trybunału
stwierdzający uchybienie zobowiązaniom — Niewykonanie — Artykuł 228 WE —
Wykonanie w trakcie postępowania — Kary pieniężne

Opinia rzecznika generalnego J. Mazáka przedstawiona w dniu 5 czerwca
2008 r. I - 9163
Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 9 grudnia 2008 r. I - 9192

Streszczenie wyroku

1. *Skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego — Wyrok Trybunału stwierdzający uchybienie — Termin na wykonanie (art. 228 WE)*
2. *Skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego — Wyrok Trybunału stwierdzający uchybienie — Uchybienie obowiązkowi wykonania wyroku — Kary pieniężne — Cel (art. 228 ust. 2 WE)*

3. *Skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego — Wyrok Trybunału stwierdzający uchybienie — Uchybienie obowiązkowi wykonania wyroku — Kary pieniężne — Nałożenie ryczałtu*
(art. 228 ust. 2 WE)

1. Mimo iż art. 228 WE nie określa terminu, w jakim powinno nastąpić wykonanie wyroku stwierdzającego uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego, to troska o bezzwłoczne i jednolite stosowanie prawa wspólnotowego wymaga, by wykonanie to rozpoczęło się bezzwłocznie oraz by zostało zakończone w najkrótszym możliwym terminie.

(por. pkt 21)

2. Procedura ustanowiona w art. 228 ust. 2 WE ma na celu skłonienie państwa członkowskiego winnego uchybieniu do wykonania wyroku stwierdzającego uchybienie i co za tym idzie, zapewnienie skuteczności prawa wspólnotowego. Środki przewidziane w tym przepisie, czyli ryczałt i okresowa kara pieniężna, mają ten sam cel.

W tym względzie zadaniem Trybunału jest w każdej zawisłej przed nim sprawie i na podstawie okoliczności danego przypadku, jak i stopnia perswazji i odstraszania, który uzna za wymagany, określenie kar pieniężnych właściwych w celu zapewnienia w najszybszym możliwym czasie wyko-

niania wyroku stwierdzającego uchybienie i zapobieżenia powtarzaniu się analogicznych naruszeń prawa wspólnotowego.

O ile nałożenie okresowej kary pieniężnej wydaje się szczególnie właściwe, by skłonić państwo członkowskie do usunięcia w jak najkrótszym czasie uchybienia, które w braku tego rodzaju środka miałoby tendencję do utrwalania się, o tyle nałożenie ryczałtu opiera się przede wszystkim na ocenie skutków niewykonania zobowiązań danego państwa członkowskiego dla interesów prywatnych i interesu publicznego, w szczególności gdy uchybienie trwało przez długi czas od chwili wydania stwierdzającego je wyroku.

O ile nałożenie okresowej kary pieniężnej, która ma zasadniczo charakter przymusowy w odniesieniu do trwającego uchybienia zobowiązaniom, jest wymagane zasadniczo, jedynie gdy nie wykonano wyroku stwierdzającego pierwotnie to uchybienie, to nie jest tak w przypadku nałożenia ryczałtu.

(por. pkt 27, 56–59)

3. Ewentualne nałożenie ryczałtu nie ma charakteru automatycznego, lecz powinno w każdym przypadku pozostać funkcją całokształtu istotnych elementów związanych z naturą stwierzonego uchybienia, jak i postawą państwa członkowskiego, którego dotyczy postępowanie wszczęte na podstawie art. 228 WE.

Jeśli Trybunał podejmie decyzję o nałożeniu ryczałtu, to do niego należy, w ramach wykonywania przysługującego mu swobodnego uznania, określenie go w taki sposób, aby był, po pierwsze, stosowny do okoliczności i po drugie, proporcjonalny do stwierzonego uchybienia, jak również do możliwości finansowych danego państwa członkowskiego.

W tym względzie o ile wytyczne takie jak te zawarte w komunikacie Komisji w przedmiocie nakładania ryczałtu faktycznie mogą przyczynić się do zapewnienia przejrzystości, przewidywalności i pewności prawnej w podjętych przez Komisję działaniach, o tyle takie regulacje nie wiążą Trybunału w wykonywaniu uprawnień powierzonych mu w art. 228 ust. 2 WE.

Wśród czynników istotnych dla potrzeb takiej decyzji są w szczególności elementy takie jak czas trwania uchybienia od wydania stwierdzającego je wyroku, jak również interesy prywatne i interes publiczny.

Ponadto okoliczność, że nałożenie ryczałtu nie było do tej pory stosowane przez Trybunał w sytuacjach, w których pełne wykonanie pierwszego wyroku zostało zapewnione przed zakończeniem postępowania wszczętego na podstawie art. 228 WE, nie może stanowić przeszkody dla podjęcia decyzji o takim środku w ramach innej sprawy, jeśli okaże się to konieczne ze względu na jej charakter i wymagany stopień perswazji i odstraszenia.

Gdy niewykonanie wyroku Trybunału może wywołać szkodę w środowisku naturalnym oraz spowodować zagrożenie zdrowia ludzkiego, którego ochrona należy do celów polityki wspólnotowej w dziedzinie środowiska naturalnego, jak wynika to z art. 174 WE, takie uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego ma szczególną wagę. Tak samo dzieje się zasadniczo w sytuacji, gdy swobodny

przepływ towarów jest ograniczany z naruszeniem prawa wspólnotowego, mimo istnienia wyroku Trybunału stwierdzającego uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego w tym zakresie.

może stanowić wskazówkę, że skuteczne zapobieganie powtarzaniu się analogicznych naruszeń prawa wspólnotowego w przyszłości wymaga podjęcia środków odstraszających, takich jak nałożenie ryczałtu.

Powtarzanie się naruszeń po stronie państwa członkowskiego w dziedzinie szczególnych działań wspólnotowych

(por. pkt 60–64, 69, 77, 78, 80)